

**Голові спеціалізованої вченої ради
Д64.707.03 Національного університету
цивільного захисту України, заслуженому
працівнику освіти України, д.держ.упр.,
професору С.М. Домбровській**

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, доцента Євсюкова Олександра Петровича, професора кафедри державного управління у сфері цивільного захисту Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту на дисертаційну роботу Кропивницького Віталія Станіславовича на тему: «Механізми публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні», поданої до захисту на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Актуальність теми дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами

Забезпечення сталого розвитку України передбачає формування та реалізацію державної політики, націленої на забезпечення безпеки суспільства, в тому числі шляхом запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій. Тому цивільний захист – невід'ємна передумова соціально-економічного розвитку країни, а в сучасних умовах виступає також в якості однієї з важливих складових функціонування держави в умовах воєнного стану.

В сучасних умовах проблеми формування та розвитку системи цивільного захисту в Україні набули надзвичайної гостроти і вимагають

невідкладного реагування з боку органів державної влади та місцевого самоврядування. Для вирішення існуючих проблем та суперечностей необхідна всебічна розробка науково-методологічних засад публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні, виокремлення відповідних механізмів та інструментів його реалізації.

Тому, в умовах існуючих викликів та ризиків сучасна система публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні потребує суттєвого удосконалення, в тому числі через підвищення ефективності та результативності відповідних механізмів, що й обумовлює актуальність дисертаційного дослідження Кропивницького В.С.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Кропивницького В.С. також підтверджується і тим фактом, що воно проведено в межах науково-дослідної роботи, яка виконувалась навчально-науково-виробничим центром Національного університету цивільного захисту України за темами: «Розробка наукових основ державного управління у сфері безпеки ринку соціально-економічних послуг України з точки зору цивільного захисту» (ДР № 0115U002035), у межах якої визначено теоретико-методологічні засади публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту; «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), у процесі виконання якої запропоновано напрями удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні.

Отже, обрана тема дисертаційної роботи Кропивницьким В.С. є актуальною та своєчасною, а поставлена наукова проблема дослідження та шляхи її вирішення заслуговують на увагу науковців і практиків-управлінців в органах державної влади та місцевого самоврядування, оскільки спрямовані на вирішення питань підвищення ефективності та результативності публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні.

***Ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації***

Наукові положення, висновки і рекомендації є логічно викладеними, достовірними й достатньо аргументованими. Це забезпечується глибоким аналізом основних теоретико-методологічних питань досліджуваної проблеми на базі наукових праць відомих науковців, в тому числі іноземних. Запорукою цього виступив вибір методологічного підґрунтя дослідження, яким стало використання системного підходу, який полягає в комплексному дослідженні системи публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту.

На користь достатньо високої оцінки достовірності та обґрунтованості положень сформульованих дисертантом свідчить й значна інформаційна база дисертаційного дослідження. До неї відносяться закони України, укази Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, нормативно-правова база та програмні документи інших органів державної влади, в тому числі Державної служби з надзвичайних ситуацій України, програмні та нормативно-правові документи ЄС та зарубіжних країн, офіційні матеріали Державної служби статистики України, монографії та статті фахівців та науковців. Опрацьована значна кількість наукових публікацій з викладенням результатів теоретичних і методологічних розробок із проблематики, пов'язаної з системою публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження

Головні положення наукової новизни тісно пов'язані з результатами вирішення дисертантом основних завдань дисертаційного дослідження.

Особливо слід відзначити положення наукової новизни, за яким здобувачем проведено системне і комплексне дослідження щодо обґрунтування концептуальних засад стратегії публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в умовах глобальних загроз та викликів сьогодення через російську військову агресію та пандемію COVID-

19, що передбачає формування системи публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в ризик-орієнтованих умовах, а саме, в умовах запровадження воєнного стану та правових і соціальних обмежень, підвищення ризику виникнення надзвичайних ситуацій, як на глобальному рівні, так і на державному, регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях (С. 328-347).

Одними з найбільш вагомих пунктів наукової новизни, з огляду на зміст завдань дисертаційного дослідження, є вдосконалені дисертантом науково-теоретичні підходи щодо перспектив розвитку та шляхів трансформації системи публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України, що полягають у необхідності: адаптації українського законодавства до європейських норм та відповідного удосконалення нормативно-правового механізму публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, яка передбачає імплементацію Україною технічних регламентів Європейського Союзу у межах завдань для сектору «Навколишнє природне середовище та цивільний захист»; подальшого реформування системи публічного адміністрування у сфері цивільного захисту згідно з загальними принципами ЄС (в тому числі відповідності принципам «Європейської Зеленої Угоди» («European Green Deal»)) та необхідності підготовки кваліфікованих фахівців у сфері цивільного захисту зі знанням права ЄС; подальшої інтеграції України до Механізму цивільного захисту Європейського Союзу (Union Civil Protection Mechanism – UCPM); активізації міжнародного співробітництва у сфері цивільного захисту (особливо з питань обстеження, очищення та розмінування територій); впровадження гендерної політики шляхом інтеграції гендерного підходу в усі напрями діяльності системи публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні з метою забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків (С. 347-372).

Становлять значний інтерес також такі положення наукової новизни,

що пов'язуються з подальшим узагальненням загальносвітових тенденцій та систематизацією концептуальних підходів щодо особливостей функціонування механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в зарубіжних країнах (а саме: стимулювання створення добровільних пожежно-рятувальних формувань для проведення заходів із запобігання виникненню пожеж та організації їх гасіння; залучення добровільних формувань цивільного захисту до виконання допоміжних робіт із запобігання виникненню або ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій тощо) дало змогу аргументувати необхідність системного вивчення світових моделей цивільного захисту, ціннісні та змістовні орієнтири яких доцільно використовувати, як напрям подальшого розвитку системи публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні, що сприятиме оперативному виконанню рятувальниками своїх обов'язків, забезпечить реалізацію права громадян на безпеку, а також отримання ними своєчасного порятунку та допомоги (С. 164-188).

Наукова новизна одержаних результатів і наукова їх цінність полягають у тому, що дисертаційна робота побудована на багатоаспектному аналізі досліджуваної проблеми, а це свідчить про певний внесок у теорію та практику державного управління та сприяння подальшому удосконаленню механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження

Аналіз наукових результатів, одержаних автором дисертації, дозволяє позитивно оцінити теоретичне значення роботи для подальшого удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні. Воно полягає в уточненні їх сутності та змісту, узагальненні існуючих світових тенденцій в цій сфері, виявленні основних проблем та суперечностей, які заважають цьому процесу в Україні, що, в свою чергу, дозволило здобувачу генерувати пропозиції щодо напрямів

удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні.

Практична значимість роботи полягає в тому, що теоретичні розробки та напрацювання здобувача використані в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування і в навчальному процесі закладу вищої освіти.

Ураховуючи вищевикладене, можна зазначити, що висновки та пропозиції автора дисертаційної роботи мають як теоретико-методологічне, так і практичне значення.

Оцінка повноти викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях та рефераті

Наукові публікації Кропивницького В.С. відповідають існуючим стандартам, встановленим МОН України та відповідної Постанови Кабінету Міністрів України щодо вимог до опублікування основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук і повною мірою відображають зміст дисертаційної роботи, отримані висновки та сформульовані пропозиції.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 40 наукових працях, із них: 1 – одноосібна монографія; 14 – статті у наукових виданнях, включених до Переліку наукових фахових видань України; 9 – статті у наукових періодичних виданнях інших держав із напрямку, з якого підготовлено дисертацію (в т.ч. 3 статті проіндексовані у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science); 16 – наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Порівняння тексту реферату з текстом дисертації дозволяє дійти висновку про ідентичність основних положень дисертаційного дослідження та матеріалу, викладеного в рефераті. Реферат не містить інформації, яка відсутня в дисертації.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності

Дисертаційна робота Кропивницького Віталія Станіславовича на тему: «Механізми публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні» відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме наступним пунктам паспорта спеціальності:

- теоретико-методологічні засади розроблення та функціонування механізмів державного управління: категорії, закономірності, принципи, методи, концепції, моделі, системи, класифікація;
- державне регулювання розвитку країни, регіону, галузі; програми та механізми їх реалізації.

Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертації

Дисертаційне дослідження виконане на достатньо високому науково-теоретичному та методологічному рівні, але мають місце окремі дискусійні положення та зауваження, а саме:

1. В дисертаційній роботі має місце наведення автором аббревіатур (в тому числі іноземних) – утворення з перших літер слів, що входять до складу скорочених назв чи понять: АЕС, ПУА, ЦЗ, НС, УСРМ та інші (С. 97, 101, 112, 115, 127 тощо). Тому дисертанту було б доречно навести в дисертації структурну складову «Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів», де розкрити зміст зазначених аббревіатур.

2. Назва рисунку 2.5 дисертації (С. 154) та рисунку 2 реферату дисертації (С. 14) «Механізми публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту» не в повній мірі відповідає його змісту, адже характеризує лише одну його складову, власне механізми. Однак, на рисунку наведено не лише механізми, а фактично представлена система публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту, яка включає суб'єктно-об'єктні відносини, сформульовано її мету, визначено пріоритети, механізми, методи та інструменти.

3. У дисертаційній роботі здобувач слушно розглядає теоретичні моделі і методологічні підходи до механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в зарубіжних країнах, однак не конкретизує, що саме з існуючого світового досвіду доцільно запровадити в українську державно-управлінську практику з метою вдосконалення системи публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту (С. 164-188).

4. Здобувач у списку використаних джерел дисертаційної роботи слушно наводить власні наукові публікації за результатами представленого наукового дослідження. Однак дисертанту доцільно було б наприкінці кожного з розділів дисертації зазначити, в яких саме публікаціях (за відповідним номером в списку використаних джерел) висвітлені основні наукові результати дослідження, які він представив в кожному з розділів роботи.

5. На рисунку 5.7 дисертації (С. 374) і на рисунку 8 реферату (С. 25) «Стратегічні цілі удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні» дисертант наводить напрями удосконалення публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні за виокремленими механізмами: політико-адміністративним, інституційно-правовим, організаційно-економічним, інформаційно-комунікаційним. Однак в чому саме полягає зазначене удосконалення за виокремленими механізмами на вказаному рисунку не представлено.

Разом із тим, вищезазначені зауваження та висловлені побажання не впливають на загальну позитивну оцінку представленого дисертаційного дослідження і скоріше визначають перспективи подальшої наукової роботи дисертанта.

Загальний висновок

Дисертація Кропивницького Віталія Станіславовича на тему: «Механізми публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні» є закінченою, самостійною науково-дослідницькою роботою, що виконана на достатньо високому теоретико-методологічному рівні, вирішує важливу й актуальну для науки державного управління проблему, що полягає в розробленні й обґрунтуванні теоретико-методологічних засад і практичних рекомендацій щодо напрямів удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування у сфері

цивільного захисту в Україні, відрізняється певною оригінальністю, як у постановці завдань дослідження, так і в інтерпретації отриманих результатів. Теоретичні висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, носять достовірний та аргументований характер, мають єдину логіку викладення та змістовно становлять єдине ціле.

На підставі зазначеного, вважаю, що дисертаційна робота на тему: «Механізми публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту в Україні» виконана на достатньо високому теоретико-методологічному рівні, відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, що затверджений Постановою КМУ від 17.11.2021 р., №1197, а її автор, Кропивницький Віталій Станіславович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент

Професор кафедри державного управління у сфері цивільного захисту
Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного
захисту, доктор наук з державного управління,
професор



О.П. Євсюков

Підпис Євсюкова О.П. засвідчує:

Начальник Інституту державного управління
та наукових досліджень з цивільного захисту,
доктор з державного управління, професор



П.Волянський